Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
Opublikowano: poniedziałek, 08, wrzesień 2025 14:34
Anna Dąbrowska
Odsłony: 1035

Nowa wersja projektu dotyczącego asystencji osób z niepełnosprawnościami nie zyskała aprobaty korporacji samorządowych. Opinia wiążąca KWRiST będzie zależna od uwzględnienia przez resort ich kluczowych uwag.

W piątek, 5 września, odbyło się dodatkowe posiedzenie Zespołu do Spraw Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w całości poświęcone nowej wersji projektu *ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.* Dokument jest istotny zwłaszcza dla samorządów powiatowych, ponieważ to one odpowiadają za realizację wskazanych w nim usług.

Projekt przewiduje realizację asystencji osobistej, jako zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, przez powiat właściwy miejscowo dla osoby z niepełnosprawnością. Powiat będzie mógł jednak powierzyć realizację zadania organizacjom pozarządowym bądź gminom. Jednym z kluczowych rozwiązań proponowanych w projekcie ustawy jest możliwość samodzielnego wyboru przez osobę z niepełnosprawnością podmiotu świadczącego dla niej usługę asystencji, jak i gwarancja swobody wyboru samego asystenta.

Konieczność wprowadzenia tego rodzaju regulacji wynika m.in. ze zobowiązań zawartych w ratyfikowanej przez Polskę *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, a zarazem stanowi odpowiedź na brak systemowego dostępu do usługi asystencji osobistej, niezbędnej dla możliwości realizacji prawa do niezależnego życia osób wymagających intensywnego wsparcia.

Kolejna wersja projektu – kolejne zastrzeżenia

Nowa wersja dokumentu nie zyskała aprobaty strony samorządowej. Uwagi do projektu wniosło kilka korporacji, w tym – kilkadziesiąt – **Związek Powiatów Polskich**. Organizacja sprzeciwia się przede wszystkim niekorzystnym dla powiatów i miast na prawach powiatu zmianom w zakresie finansowania zadania, ale zastrzeżeń jest więcej.

– W pierwotnym projekcie ustawy, w części dotyczącej finansów, został wskazany katalog zadań, które będą finansowane ze środków budżetu państwa – mówiła mec. **Bernadeta Skóbel**. – (…) – *Teraz z projektu wynika, że – jeżeli mówimy o środkach przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego – tak naprawdę z budżetu państwa będą finansowane tylko koszty zatrudniania asystentów, a wszystkie pozostałe zostały przerzucone do kosztów, jakie mają być finansowane w ramach środków na obsługę administracyjną tego zadania; w tym wydatki, które mają charakter wydatków merytorycznych. Zrobiono to jednocześnie w taki sposób, że o ile w projekcie ustawy z 5 sierpnia była przewidziana dotacja w wysokości dziesięciu procent dla jednostek samorządu terytorialnego na obsługę, w nowej wersji projektu ta kwota została zmniejszona do 7 procent.*

ZPP w swoich uwagach wskazał także, że same koszty zatrudnienia koordynatorów na umowy o pracę będą rodziły duże skutki finansowe, zaś standard wynikający z projektu ustawy, aby 1 koordynator przypadał na 60 użytkowników został sztucznie zaniżony.

W przeciętnym miesiącu jest 21 dni roboczych. Oznacza to, że czas pracy koordynatora na jednego użytkownika w miesiącu wyniesie niecałe 3 godziny. Symulacja ta nie obejmuje dni urlopu koordynatora. Sam czas na przeprowadzenie ewaluacji raz na 3 miesiące wyczerpie limit godzin na jednego użytkownika za ten okres – wyjaśniał **Dział Monitoringu Prawnego i Ekspertyz ZPP**.

Phoca PDF

– *Państwo uprawiacie fikcję* – komentowała w czasie spotkania mec. **Bernadeta Skóbel.**

Organizacja zarzuciła Ministerstwu również nierzetelność w przygotowywaniu Oceny Skutków Regulacji (OSR).

Nieprawidłowo określono skutek finansowy wejścia w życie ustawy po stronie JST. Koszty obsługi zadania zostały pokazane tylko po stronie dochodowej, ale nie zostały pokazane po stronie wydatkowej. OSR w takim kształcie wprowadza w błąd co do rzeczywistych skutków finansowych po stronie samorządów – wskazywała.

Problem przy realizacji nowego zadania mają stanowić także braki kadrowe.

– Wiadomo, że to zadanie będą realizować powiatowe centra pomocy rodzinie. One zatrudniają po kilkunastu pracowników, z czego większość z nich jest już przyporządkowana do innych zadań, które są realizowane. (…) Pojawiają się też nowe zadania, które wcześniej nie były przydzielane starostwom. Podam przykład zadania związanego z nienależnie pobranym świadczeniem. Zgodnie z wcześniejszym projektem ustawy to zadanie było przydzielone wojewodzie – mówiła mec. **Bernadeta Skóbel.**

Wśród licznych uwag zgłoszonych przez ZPP znalazły się także te dotyczące niejasnych zasad waloryzacji stawek godzinowych asystencji osobistej, kontroli kompleksowej i doraźnej oraz nakładania na powiat, jako realizatora, kar pieniężnych przez wojewodę, która to spotkała się ze zdecydowaną krytyką ze strony starostów obecnych na ostatnim Zgromadzeniu Ogólnym Związku Powiatów Polskich.

Rozbieżne kalkulacje

W odpowiedzi zastępca dyrektora w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **Anna Skowrońska-Kotra** odniosła się do niektórych uwag strony samorządowej, informując jednocześnie, że większość zmian została opracowana w wyniku zgłoszeń Ministerstwa Finansów oraz Rządowego Centrum Legislacji.

– W opinii Ministerstwa Finansów musieliśmy pewne koszty ograniczyć, tak żeby one były racjonalne, ale nie na zasadzie takiej, że racjonalne dla Ministerstwa Finansów, tylko racjonalne też tak jak my to widzieliśmy. Dlatego że pewne zadania, pomimo wzrostu liczby asystentów, liczby użytkowników, są zadaniami jednorodnymi. To, że państwo ogłaszają nabory nie ma wpływu – np. liczba użytkowników – bo nabór jest ogłoszony raz; to, że państwo pewne czynności administracyjne powodują, też nie skutkuje i nie jest przeliczane na liczbę użytkowników – tłumaczyła. *– Ministerstwo Finansów – walczymy dalej z tą uwagą – jest za obniżeniem kosztów obsługi zadania do 5%. My przyjęliśmy możliwy wariant taki, który zabezpiecza realizację zadania po wszystkich stronach. Zachowanie w pierwszej fazie tych 10%, gdzie te koszty będą na pewno większe, jest dla nas takie bezpieczne.*

W kwestii zakresu wynagrodzeń koordynatorów przedstawicielka resortu powoływała się na dane Głównego Urzędu Statystycznego.

– Przeciętne wynagrodzenie obejmuje zarówno wynagrodzenie osobowe i wszystkie pozostałe składniki, łącznie z nagrodą roczną. W związku z tym, przyjęte przez nas wynagrodzenie ten składnik zawierało. (…) – mówiła. *– Natomiast daliśmy jeszcze przy utrzymaniu dodatkowe składniki, takie miesięczne, 2000 zł, które umożliwiają zarówno pokrycie kosztów szkoleń czy mediów. (…) Na pewno wyzwaniem,*

Phoca PDF

zarówno dla nas, i później po stronie wojewodów, będzie takie rozdzielenie tych środków na poszczególne województwa i na poszczególne powiaty, które będą zapewniały tę realizację zadań. (…) Realizatorem w myśl ustawy nie jest zawsze powiat. Część tych zadań z zakresu realizacji może powierzyć organizacjom bądź gminom. W stosunku do organizacji na pewno nie występuje żadna nagroda roczna; nie możemy też mówić, że musi występować wynagrodzenie w wysokości przeciętnej, jaka występuje w powiatach.

Co do kwestii dotyczącej zadań promocyjnych **Anna Skowrońska-Kotra** zapewniała, że są one dla realizatorów fakultatywne. Choć – jak później przypomniała mec. **Bernadeta Skóbel** – art. 104 projektowanej ustawy, który wprost wskazuje, że realizator asystencji osobistej, który nie wypełnia obowiązków o charakterze informacyjnym, edukacyjnym i promocyjnym w zakresie asystencji osobistej podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 2 tys. do 200 tys. zł, zdaje się temu przeczyć.

– Dopisanie tego do państwa zadań miało zupełnie inny cel: stworzenie warunków do tego, gdyby ewentualnie chcieli państwo podjąć takie działania i gdyby była taka możliwość, żeby ustawa nie zabraniała tego – mówiła przedstawicielka Ministerstwa.

Wyjaśnienia resortu nie były satysfakcjonujące dla strony samorządowej.

Marek Wójcik ze Związku Miast Polskich podkreślił, że chciałby mieć pewność, że postulat Ministerstwa Finansów dotyczący obniżenia kosztów obsługi zadania do 5% nie znajdzie urzeczywistnienia. Ponadto, również powołując się na dane GUS-u, nie zgodził się z kalkulacją Ministerstwa co do kosztów wynagrodzeń koordynatorów, która nie uwzględnia dodatków do wynagrodzenia.

– Nie wiem, skąd państwu wyszła ta kwota, ale zaniżyliście ją znacząco. (…) Mnie się wydaje – ale podkreślam, wydaje – że to jest tak, że państwo dysponujecie, pewną kwotą i próbujecie do tej kwoty dorobić elementy poszczególnej ustawy, związane z finansowaniem. A ta kwota niestety jest absolutnie zaniżona. (…) Nie chcemy wchodzić w realizację tej ustawy z niedoszacowaniem na starcie. Absolutnie nie będziemy się na to zgadzać – podsumował.

W podobnym tonie wypowiadała się mec. **Bernadeta Skóbel**, podkreślając, że Ministerstwo powinno wyliczać koszty wynagrodzeń jak dla pracowników samorządowych, ponieważ ustawowy obowiązek realizacji asystencji osobistej będzie ciążył na JST.

– Wiemy o tym dokładnie, że nie wiedzą państwo, jaki będzie odzew ze strony organizacji pozarządowych. (…) Na ten moment jedynym obligatoryjnym realizatorem jest powiat – mówiła.

Przedstawicielka resortu poinformowała o planach dotyczących projektu.

– Jeżeli Stały Komitet Rady Ministrów przyjmie ustawę, te państwa uwagi zostaną przedyskutowane z Rządowym Centrum Legislacji – zapowiedziała. *– Propozycje redakcji czy uwagi, które zmierzały do jaśniejszego sformułowania przepisów będziemy uwzględniali i macie państwo z naszej strony deklarację, że postaramy się, żeby te przepisy były czytelniejsze i jaśniejsze w tych miejscach, co do których zwrócili nam państwo uwagę. Po państwa uwagach przedstawionych na tym posiedzeniu jeszcze razem z RCL-em przeanalizujemy regulacje dotyczące sankcji i sformułowania ich zakresu.*

Strona samorządowa podkreśliła, że zależy jej przede wszystkim na uwzględnieniu uwag

Phoca PDF

merytorycznych. Będzie oczekiwała na odniesienie się do wszystkich zgłoszonych zastrzeżeń na piśmie oraz na wersję dokumentu z naniesionymi poprawkami.

Kolejne posiedzenie Zespołu do Spraw Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego odbędzie się 9 września.

Phoca PDF